

УДК 930.22

Ю.О. Бриль

ПРАКТИКА РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті висвітлено сучасний стан наукової розробки проблем професійної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери з метою підвищення якості документознавчої освіти та конкурентоспроможності випускників спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність», відповідно до вимог сьогодення.

Ключові слова: документознавча освіта, документознавство та інформаційна діяльність, якість освіти, вищий навчальний заклад, компетентнісний підхід, професійні компетенції, документознавча професіологія.

Ю.А. Бриль

ПРАКТИКА РАЗВИТИЯ ДОКУМЕНТОВЕДЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

В статье освещено современное состояние научной разработки проблем профессиональной подготовки специалистов документно-информационной сферы с целью повышения качества документоведческого образования и конкурентоспособности выпускников специальности «Документоведение и информационная деятельность», в соответствии с требованиями современности.

Ключевые слова: документоведческое образование, документоведение и информационная деятельность, качество образования, высшее учебное заведение, компетентностный подход, профессиональные компетенции, документоведческая профессиология.

Y.O. Bryl

PRACTICES OF DEVELOPMENT EDUCATION OF DOCUMENT STUDY IN UKRAINE

The article highlights the present state of scientific research of problems of professional training of specialists document-information sphere to enhance the quality of education of document study and competitiveness of specialty «Document study and Information activity» according to the requirements of today.

Keywords: education of document study, document study and information activity, quality of education, higher education institution, competence approach, professional competencies, documentation profession.

Документування – невід’ємна складова функціонування будь-якої організації, незалежно від тієї чи іншої організаційно-правової структури, форми власності та масштабу діяльності. Тому документознавча освіта відіграє важливу роль як у функціонуванні організації загалом, так і в організації роботи з документами безпосередньо, адже саме вона дозволяє систематизувати не лише знання про себе, а й створювати оптимальні умови для пізнання всіх видів робіт, і не лише з документами.

Функціонування та кваліфіковане ведення документообігу належить до необхідних професійних навиків працівника в усіх суспільно важливих галузях. Документування будь-яких процедур повинне проводитися з дотриманням встановлених загальнодержавних правил оформлення документів та порядку їхньої уніфікації.

Метою статті є дослідження кількісних і якісних показників у документознавчій освіті, що дасть можливість готувати високо-

кваліфікованих фахівців, які зможуть професійно здійснювати облік інформації, слідкувати за її рухом, класифікувати й уніфікувати її у відповідності до потреб сьогодення та європейського напрямку розвитку нашого суспільства.

Саме тому, вивченню даної проблематики приділяється особлива увага на сторінках наукових і професійних видань, науково-практичних конференціях, круглих столах і семінарах. Серед провідних вітчизняних науковців України, що займаються дослідженням проблем професійної підготовки майбутніх документознавців та пошуку дієвих шляхів удосконалення навчального, навчально-виховного процесу в сучасних умовах сьогодення, варто назвати В.В. Бездрабко, Л.І. Демчину, С.В. Дубову, С.Г. Кулешова, Н.М. Кушнарєнко, О.В. Матвієнко, Ю.І. Палеху, М.С. Слободяника, Л.Я. Філіпову, Г.М. Швецова-Водку та ін.

Проблеми цілеспрямованого впровадження компетентнісного підходу в систему підготовки майбутніх документознавців знайшли відображення у працях Н.Р. Барабанової, В.М. Варєнко, О.П. Воеводіна, Г.Д. Малик, І.М. Сілютіни, М.С. Слободяника, Л.Я. Філіпової та ін.

Зважаючи на міжнародний освітній досвід, викликають зацікавленість наукові розвідки Н.М. Кушнарєнко, М.С. Слободяника та Л.Я. Філіпової щодо визначення ключових і професійних компетенцій фахівців з документальних комунікацій.

Проблемам дослідження документознавчої професіології як відносно нового наукового напрямку в документознавчій науці присвячено наукові праці В.В. Бездрабко, С.Г. Кулешова, Н.М. Кушнарєнко, О.В. Матвієнко, М.С. Слободяника, Н.А. Гайсинюк.

Педагогічним та навчально-виховним аспектам професійної підготовки документознавців також приділена увага дослідників: О.О. Карпенко, Л.В. Квасюк, О.В. Матвієнко, Л.Г. Петрова.

Сьогодні провідні вітчизняні науковці продовжують формування інтегрованої системи знань про документ у рамках наукової та навчальної дисципліни документознавства, основними напрямками дослідження якої є: теоретико-фундаментальні, теоретико-прикладні, історичні, науково-технологічні,

що активізуються спільними зусиллями лідерів та учасників наукових шкіл документознавства, архівознавства, істориками, джерелознавцями, книгознавцями, бібліотекознавцями, представниками інших суміжних наук. При цьому важливою складовою є подальше вивчення багатоаспектного поняття *документ*, яке сьогодні набуває суттєво нового значення та функціонального призначення, проникає в усі галузі людської діяльності та поповнення і вдосконалення наукового, професійного потенціалу фахівців документно-інформаційної сфери, відповідно до сучасних вимог для забезпечення позитивної перспективи розвитку науки, її наукової й освітньої інфраструктури.

Результати аналізу процесів становлення наукової й освітньої інфраструктури українського документознавства, починаючи з періоду проголошення незалежності Української держави до 2000-х рр. і появою галузевих профільних науково-дослідних установ та освітніх центрів, що спеціалізуються на нарощуванні науково-освітньої інфраструктури, підготовці кадрів із документознавства та інформаційної діяльності, розробленні документаційної бази навчально-методичного забезпечення теоретичних і практичних проблем спеціальності, виданні професійної фахової періодики, організації наукових, науково-практичних конференцій, форумів, семінарів та розвитку вищезазначеної наукової спеціальності свідчать про актуальність подальшого дослідження концептуальних підходів підготовки та виховання нової генерації документознавців, фахівців з інформаційної діяльності [5; 6; 8; 9; 13].

Система підготовки кадрів зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» започаткована у закладах вищої освіти і культури України з середини 1990-х рр. у Києві, Харкові, а згодом – у Рівному та в Миколаївському філіях Київського національного університету культури і мистецтв. Наразі перелік вищих навчальних закладів значно розширився і охоплює практично всі обласні центри України [34; 38; 39]. Низка вчених, від затвердження 1994 р. Міністерством культури і мистецтв України першого навчального плану і всіх супровідних документів спеціальності «Документознавство та інформаційна

діяльність» за напрямом «Культура» та проведеного першого в Україні набору студентів у Харківській державній академії культури, почали формувати своєрідну методику викладання як складової ефективного процесу навчання, що забезпечує теоретичну та практичну підготовку студентів завдяки гармонійному поєднанню їхньої самостійної роботи з лекційними, практичними, семінарськими заняттями, контролем знань [22; 23; 33; 39]. Дане питання завжди буде актуальним, і широко обговорюватиметься дослідниками на сторінках наукових та професійних видань, науково-практичних конференціях та семінарах, оскільки від методики викладання та дидактичного забезпечення значною мірою залежить забезпечення якості вищої освіти України.

Щодо рівня якості освіти за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність» в Україні, то тут дослідники виділяють низку позитивних і негативних моментів. Зокрема, до позитивних належить: повнота та незмінність встановлених у Державному класифікаторі професій кваліфікаційних вимог до обсягу знань і умінь фахівця «Документознавець»; висока якість розроблених навчальних і робочих навчальних планів підготовки фахівців, до яких з розвитком обчислювальних потужностей персональних комп'ютерів і розробленням, відповідно до цього процесу, нових програмних систем вносяться зміни; факти успішного працевлаштування, дипломовані фахівці зі спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» затребувані в різних інформаційних центрах, на підприємствах, в установах, органах державної влади й управління, організаціях соціальної сфери тощо, незалежно від напрямів їхньої діяльності. До негативних належить пошук відповідей на такі запитання: по-перше, чи потрібна країні така кількість випускників спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» із корпоративною методологічною підготовкою (яка часто не відповідає вимогам)?; по-друге, звідки взялася така кількість викладачів вищої кваліфікації, здатних на належному рівні вести підготовку майбутніх фахівців документно-інформаційної галузі? [1].

Проблеми ступеневої освіти спеціальності «Документознавство та інформаційна

діяльність» в Україні та шляхи їхнього вирішення простежуються на основі аналізу змісту та структури окремих навчальних планів ВНЗ України I-II та III-IV рівнів акредитації. Аналіз показав, що наразі немає спадкоємності середньої та вищої освіти, єдиної концепції ступеневої підготовки фахівців, узгодженості навчальних планів і робочих програм, що призводить до зайвого дублювання викладання, порушення дидактичних принципів навчання на різних рівнях ступеневої освіти. Вирішити ці проблеми можливо шляхом розроблення державних стандартів освіти з урахуванням національних традицій та світових досягнень у цьому напрямі, підготовки науково-методичних розробок (особливо, підручників, навчальних посібників, методичних вказівок, рекомендацій), вироблення єдиних наукових підходів до визначення пріоритетних професійних компетенцій фахівців різних кваліфікаційних рівнів, що забезпечить системність, послідовність і спадкоємність у підготовці кадрів [14-16].

Методика викладання фундаментальних дисциплін у підготовці фахівців-документознавців є частиною загальної теорії освіти і навчання – дидактики, що розробляє комплекс питань змісту, методів і форм навчання. Методика у широкому розумінні має забезпечити реалізацію принципів дидактики, а саме: зв'язок теорії з практикою; систематичність і послідовність у підготовці фахівців; активність і самостійність студентів у навчанні; поєднання абстрактності мислення з наочністю у викладанні; глибину засвоєння знань; доступність наукових знань; єдність навчання та виховання у всіх формах навчального процесу тощо [19].

Таким чином, постає питання важливості практичного компоненту підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності, що має включати: практичні заняття, які передбачені навчальним планом підготовки документознавців і фахівців з інформаційної діяльності; різні види практики, курсове та дипломне проектування, а також позааудиторні заходи зі студентами. Адже навчальний процес та позааудиторна робота зі студентами мають бути зорієнтовані на розкриття творчого потенціалу студентів та залучення його до професійної діяльності ще під час навчання

у вищому навчальному закладі з метою адаптації до вимог ринку праці, конкурентоспроможності [20].

Участь вітчизняних дослідників у міжнародному проєкті Темпус IV «Розвиток системи вищої освіти для вдосконалення соціального партнерства з метою підвищення рівня конкурентоспроможності в галузі гуманітарних наук» у контексті підготовки фахівців документно-інформаційного профілю надало можливості, по-перше, виявити та структурувати проблеми, пов'язані з професійною підготовкою конкурентоспроможності фахівців на сучасному ринку праці, по-друге, знайти практичні (організаційні) методи їхнього вирішення шляхом підвищення рівня якості освіти, формування у випускників ключових і професійних компетенцій, розробки та впровадження у дію професійних стандартів зі спеціальності та тісної взаємодії з роботодавцями [11].

Зазначимо, що належним чином у документознавчій науці не представлені дослідження проблем вдосконалення підготовки фахівців документно-інформаційної сфери в контексті європейських вимог і сучасного ринку праці, а це свідчить про потребу в подальшому вивченні даної проблематики.

Сьогодні актуальним питанням в освітньому просторі України є дослідження цілеспрямованого впровадження компетентнісного підходу як найважливішого чинника вдосконалення системи підготовки майбутніх фахівців документно-інформаційної сфери в рамках спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність». Практична реалізація підходу передбачає результативну направленість навчально-виховного процесу, з урахуванням впливу інтеграційних процесів країни на формування конкурентоспроможності фахівця, здатного до професійного становлення та подальшого кар'єрного зростання, творчості та саморозвитку.

Особливостями впровадження в систему професійної підготовки майбутніх документознавців є компетентнісний профіль, або профіль компетенцій. Компетентнісний профіль документознавця є динамічною системою, яка стисло описує типові вимоги до його професійної діяльності й особистості у формі компетенцій. Його складовими є особистісно-

професійні, загально-професійні, спеціально-професійні та спеціально галузеві компетенції. У компетентнісному профілі майбутнього документознавця поєднуються професійні компетенції та ключові, до яких належать навчально-пізнавальні, соціальні, етичні, комунікативні, іншомовні [27-29].

Існують й інші наукові диференціації компетенцій. Виділяють фахові компетентності, які, у свою чергу, поділяються на ключові та професійні. До ключових відносять: соціальні, культуротворчі, комунікаційні, ті, що пов'язані з інформацією та мотивація до безперервного навчання. До професійних компетентностей відносять: управлінські, організаційні, інноваційні, технологічні, інформаційно-комунікаційні [37].

Особливого значення для випускників спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» набувають такі гармонійно збалансовані компетенції, як інформаційна, комунікаційна та культурна, що розглядаються для інших професійних класів як загальнонаукові, а для категорії фахівців з документних комунікацій є професійними – як загальними, так і спеціалізованими водночас [42].

Також існують різні погляди вчених, методистів і викладачів-практиків на проблему впровадження прийомів компетентнісного підходу в освітній процес і формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців – менеджерів документно-інформаційної діяльності шляхом розроблення та впровадження у навчальний процес навчально-методичного забезпечення: програм, рекомендацій та вказівок щодо формування інформаційно-комунікативної компетентності [2; 3].

Знання, отримані під час вивчення дисциплін документознавчого циклу, майбутній фахівець примножуватиме впродовж усієї своєї професійної діяльності, оскільки компетентнісний підхід у викладанні таких дисциплін значно покращить фахову підготовку майбутніх документознавців, інформаційних аналітиків, задовольнить гостру соціальну потребу суспільства в універсальних фахівцях, документознавцях [10].

Отже, для успішного впровадження компетентнісного підходу в документознавчій

освіти необхідне комплексне дослідження інших інструментів його реалізації, зокрема національних систем і рамок кваліфікацій [27].

Проведені наукові дослідження відомими вченими документознавцями С.Г. Кулешовим [24], Н.М. Кушнарєнко [25], М.С. Слободяником [40], Г.М. Швецовою-Водкою [43], В.В. Бездрабко [7], О.В. Матвієнко [30], Н.А. Гайсинюк [12] сформували особливий, комплексний, науковий напрям дослідження в документознавчій науці як документознавча професіологія, предметом вивчення якої є вирішення теоретиками та практиками, причетними до підготовки фахівців документно-інформаційної сфери низки проблем, а саме: синтезу теоретичного та практичного досвіду феномена професії та професійної діяльності фахівця документно-інформаційної сфери, вдосконалення змісту професійної підготовки документознавців; самоідентифікація документознавця на соціально-професійному рівні у контексті управлінських функцій; соціалізація фахівця, прийняття документознавцем норм і цінностей сфери державного управління.

Вчені вважають, що постановка проблеми – це лише перший крок до її вирішення. Наступним кроком у вирішенні проблеми щодо розвитку системи підготовки висококваліфікованих кадрів та професійного становлення особистості фахівця з документознавства та інформаційної діяльності стало впровадження в освітній процес курсу «Документознавча професіологія», який з'явився на межі соціальних і гуманітарних наук: соціології, філософії, психології, педагогіки та цілої низки спеціальних наук професійної підготовки фахівців документно-інформаційної сфери: документознавства, книгознавства, бібліотекознавства, архівознавства; відповідних навчальних дисциплін інформаційно-комунікативного циклу: інформаційні системи і технології, аналітико-синтетична переробка інформації, міжнародна інформація, інформаційний менеджмент, теорія комунікацій, комунікативні технології та ін. [30; 32].

Суттєве значення має розгляд професії та освіти як критеріїв соціально-професійного статусу особистості. Навчальні дисципліни та курси формують у майбутнього фахівця тезаурус професії, в якому утворюються

зв'язки між поняттями, які у процесі навчання проектуються на майбутню професійну діяльність, що впливає на професійну спрямованість студента, ціннісно-мотиваційний компонент потенціалу самореалізації майбутнього фахівця [30; 32].

Зважаючи на результати наукових досліджень відомих науковців-документознавців, встановлено, що документознавча професіологія є показником зростання рівня науки про документ, і відіграє важливу роль у підготовці фахівців документно-інформаційної сфери та розвитку професійних кадрів у галузі документознавства, однак метою наукових досліджень, поки що, залишається розв'язання комплексу проблем, пов'язаних із системою підготовки фахівців документно-інформаційної сфери в Україні на всіх її рівнях, професіоналізацією спеціалістів з документознавства та інформаційної діяльності, підвищенням якості освіти майбутніх фахівців, практичною реалізацією набутих знань у сфері інформаційного забезпечення та документних комунікацій.

Важливою компонентою розвитку спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» є консолідація зусиль дослідників та викладачів усіх вищих навчальних закладів України для створення теоретико-практичної бази розвитку документознавчої професіології та започаткування якісної підготовки фахівця з документаційного менеджменту [41].

Наразі порушується питання дослідження прикладних аспектів використання можливостей інформаційного моніторингу в навчальному процесі підготовки фахівців документознавчої сфери шляхом аналізу різних напрямів застосування інформаційного моніторингу та його компонентів у викладанні дисциплін документознавчого циклу. Виділяються п'ять основних переваг інформаційного моніторингу в інформаційно-освітньому та професійному середовищі, а саме: 1) важливий інструмент дослідження інформаційного середовища; 2) багатofункціональність використання; 3) надає чітке, комплексне уявлення при вивченні різних інформаційних об'єктів; 4) надає можливість вирішувати багато освітніх завдань у вивченні дисциплін документознавчого циклу; 5) важливий механізм проведення маркетингових досліджень [21].

Низка ґрунтовних наукових досліджень у сфері освіти, що базуються на інформаційно-комунікаційних, соціальних і гуманітарних науках та відповідних навчальних дисциплінах, надають необхідні й постійно поновлювані знання. Слід зазначити те, що ці знання є досить важливими як для життєдіяльності Людини, так і для професійної діяльності у високотехнологічному інформаційно-насиченому суспільстві, з огляду на основи педагогічної науки та практики, встановлення та вирішення нагальних проблем фахової підготовки студентів-документознавців, менеджерів інформаційного забезпечення сфери державного управління [17; 18; 31].

Історіографічний аналіз наукових праць, присвячених проблемам документального забезпечення управління вищим навчальним закладом та його впровадження для створення ефективного інформаційного середовища керування та функціонування ВНЗ, показав, що дана проблематика висвітлювалася науковцями за такими напрямками: обґрунтування значення документа в управлінні; нормативне забезпечення керування документальними процесами; осмислення термінів *електронний документ*, *електронний документообіг*, *соціальні комунікації* тощо; питання створення та використання документального ресурсу; інформаційні системи в комп'ютерно-документальній сфері; питання теорії соціальної комунікації [26].

Можемо ствердно зауважити про ключову роль управління, яке має бути спрямоване на повноцінне виконання вищим навчальним закладом своїх функцій та підвищення якості освіти та доступності знань в умовах формування нового освітнього простору України шляхом створення добре функціонуючої комунікаційної системи документального забезпечення управління вищим навчальним закладом [26]. Адже створена концептуальна система функціональної підготовки документознавців

як спеціалістів інформаційно-управлінської сфери потребує модернізації. Зазначене передбачає створення у цій системі певної моделі управління підготовкою документознавців на основі застосування процесно-орієнтованого підходу до організації навчання студентів. Основною метою такої управлінської моделі навчально-виховного процесу має бути поєднання змістово-цільового та організаційно-технологічного блоків моделі [35; 36].

Отже, всі форми навчального процесу є взаємозалежними, взаємозв'язаними та логічно послідовними. При цьому кількісне співвідношення та роль різних методів навчання можуть змінюватися. Якість методів навчання залежить також від кількості годин, передбачених навчальним планом, від забезпечення сучасним технічним обладнанням, навчально-методичним забезпеченням тощо. Це є універсальними факторами, які мають враховуватися, розробляючи методику викладання будь-якої дисципліни при підготовці фахівця документно-інформаційної сфери.

На сьогодні маємо сформовану, функціонуючу систему підготовки майбутніх фахівців документно-інформаційної сфери в рамках спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність». Безумовно, дана система потребує подальшого розвитку, модернізації, враховуючи розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та нових методів і форм організації навчання.

Також наразі ми спостерігаємо значні зрушення в законодавчому та нормативно-правовому забезпеченні вищої освіти України, а саме: ухвалення 1 липня 2014 р. Верховною Радою України Закону України «Про вищу освіту», який має стати основним інструментарієм підвищення якості вищої освіти в країні та формування української освітньої системи як конкурентоспроможної для входження до Європейського Союзу, і визнання її в загальноосвітньому та європейському освітньому просторі.

Використані джерела

1. Асєєв Г. Документознавство в інформаційній індустрії / Г. Асєєв // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 6. – С. 24-27.
2. Барабанова Н.Р. “Теорія комунікації” в комплексі дисциплін для підготовки менеджерів-документознавців / Н.Р. Барабанова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 1. – С. 62-68.
3. Барабанова Н. «Теорія комунікації» в комплексі дисциплін для підготовки менеджерів-документознавців / Н. Барабанова // Вісник Книжкової палати. – 2009. – №7. – С. 30-33.
4. Батичко Г.І. Динаміка контингенту студентів спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність» в МДУ: соціокультурний дискурс / Г.І. Батичко, Г.І. Руденко // Вісник Маріупольського державного університету. – Серія: Філософія, Культурологія, Соціологія. – 2013. – Вип. 6. – С. 17-25.
5. Бездрабко В.В. Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток : монографія / В.В. Бездрабко. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 720 с. – С. 171-304.
6. Бездрабко В.В. Документознавча освіта в Україні: становлення, сучасний стан і перспективи / В.В. Бездрабко // «Гілея (науковий вісник)». – К., 2009. – Вип. 20. – С. 56-66.
7. Бездрабко В.В. Документознавчі термінологічні семінари та збірки наукових праць: нові здобутки українських документознавців / В.В. Бездрабко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 3. – С. 64-66.
8. Бездрабко В.В. Перші українські навчальні видання з документознавства: форма і зміст / В.В. Бездрабко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 3. – С. 4-17.
9. Бездрабко В. Документознавство як наукова спеціальність або враження про місце реєстрації в системі соціальних комунікацій / В. Бездрабко // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики : зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 12. – С. 163-169.
10. Варенко В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх документознавців на прикладі дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність» / В. Варенко // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 10. – С. 28-30.
11. Воєводін О.П. Проблеми підготовки фахівців-документознавців у контексті європейських вимог (досвід роботи у міжнародному проекті Темпус IV) / О.П. Воєводін, І.М. Сілютіна // Вісник Харківської державної академії культури. – 2013. – Вип. 40. – С. 147-155.
12. Гайсинюк Н.А. Педагогічні засади підготовки документознавців в умовах інформатизації суспільства : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 07.00.08 / Н.А. Гайсинюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2003. – 23 с.
13. Гомотюк О.Є. Цінне дослідження з історії інституціоналізації документознавства / О.Є. Гомотюк // Архіви України. – 2009. – № 6. – С. 218-321.
14. Демчина Л.І. Інформаційний супровід навчального посібника «Документально-інформаційні комунікації» / Л.І. Демчина // Вісник Харківської державної академії культури. – 2012. – Вип. 38. – С. 81-89.
15. Демчина Л. І. Підготовка фахівців зі спеціальності «документознавство та інформаційна діяльність»: системний підхід / Л.І. Демчина, Б.П. П’ятничко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – Серія 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія : зб. наук. пр. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – С. 250-253.
16. Демчина Л.І. Спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність» у контексті ступеневої освіти / Л.І. Демчина // Вісник Харківської державної академії культури. – 2011. – Вип. 34. – С. 243-249.
17. Дубова С.В. Інформаційна професія та інформаційна освіта: сутність, зміст, проблеми / С.В. Дубова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1. – С. 70-77.
18. Дубова С. Стан наукової розробленості проблеми підготовки документознавців для сфери державного управління / С. Дубова // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 6. – С. 21-24.
19. Карпенко О.О. Методика викладання документознавства як фундаментальної навчальної дисципліни в підготовці фахівців-документознавців / О.О. Карпенко // Гуманітарний часопис. – 2007. – № 2. – С. 123-128.
20. Квасюк Л. В. Практичний компонент підготовки фахівців з документознавства та інформаційної діяльності / Л.В. Квасюк // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. – Сер. : Культура і соціальні комунікації. – 2010. – Вип. 2. – С. 186-193.
21. Кириленко О.Г. Прикладні аспекти використання інформаційного моніторингу в системі підготовки документознавців / О.Г. Кириленко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 65-68.

22. Коханова І.О. Харківська наукова документологічна школа / І.О. Коханова // Вісник Харківської державної академії культури. – 2011. – Вип. 34. – С. 264-272.
23. Кулешов С.Г. Документознавство: Історія. Теоретичні основи / С.Г. Кулешов. – К. : УДНДІАСД ; ДАКККіМ, 2000. – 161 с.
24. Кулешов С.Г. Новий погляд на структуру документознавства / С.Г. Кулешов // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 10. – С. 24-27.
25. Кушнарєнко Н.М. Загальнонаукові методи документологічних досліджень / Н.М. Кушнарєнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3. – С. 72-80.
26. Литвин С.Х. Документаційне забезпечення управління вищим навчальним закладом як чинник надання якісної освіти та доступності знань (історіографічний аналіз) / С.Х. Литвин // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – № 1. – С. 4-8.
27. Малик Г.Д. Компетентнісний профіль документознавця / Г.Д. Малик // Вісник Харківської державної академії культури. – 2013. – Вип. 41. – С. 82-92.
28. Малик Г. Професійна карта як елемент реалізації компетентнісного підходу в інформаційно-комунікативній підготовці документознавця: вітчизняний і міжнародний виміри / Г. Малик // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 4. – С. 26-33.
29. Малик Г. Професійні стандарти і компетентнісні профілі з документознавства та інформаційної діяльності: досвід західних країн / Г. Малик // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 9. – С. 47-52.
30. Матвієнко О. Документознавча професіологія: проблеми і перспективи / О. Матвієнко // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 5. – С. 30-32.
31. Матвієнко О.В. Документознавча освіта: проблеми та перспективи розвитку практики та наукових досліджень / О.В. Матвієнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2009. – № 4. – С. 7-22.
32. Матвієнко О.В. Про «аналіз останніх публікацій», теоретико-методологічні засади досліджень та розвиток документознавчої освіти / О.В. Матвієнко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-27 травня 2010 р. – К., 2010. – С. 196-199.
33. Палєха Ю. Підготовка документознавців-інформаційних аналітиків – нагальна потреба інформаційного суспільства / Ю. Палєха // Студії з архівної справи та документознавства. – 2007. – Т. 15. – С. 108-111.
34. Папакін Г.В. До проблеми змістовного наповнення навчальної підготовки документознавців у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв / Г.В. Папакін // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – № 2. – С. 4-8.
35. Петрова Л.Г. Змістово-цільовий та організаційно-технологічний компоненти підготовки документознавців / Л.Г. Петрова // Інформаційно-документальні комунікації в глоб. суспільстві : матеріали Міжнар. наук-прак. конф., м. Київ, 21-22 березня 2013 р. – К. : НАУ, 2013.
36. Петрова Л.Г. Процесно-орієнтований підхід до підготовки документознавців як чинник реалізації якісних параметрів навчання у ВНЗ / Л.Г. Петрова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 1. – С. 5-9.
37. Слободяник М.С. Компетентнісний підхід як чинник удосконалення підготовки майбутніх документознавців / М.С. Слободяник ; Донец. нац. ун-т [та ін.] // Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері : матеріали Міжнар. наук.-прак. конф. – Донецьк, 2012. – С. 110-111.
38. Слободяник М.С. Основні напрями розвитку документознавства в сучасній Україні / М.С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2012. – № 2. – С. 4-15.
39. Слободяник М.С. Становлення та розвиток вищої документознавчої освіти в Україні / М.С. Слободяник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 3. – С. 4-5.
40. Слободяник М.С. Структура сучасного документознавства / М.С. Слободяник // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 18-21.
41. Спрінсян В.Г. Передумови підготовки фахівців з документаційного менеджменту у вищих навчальних закладах України / В.Г. Спрінсян // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 2. – С. 53-60.
42. Філіпова Л. Професійні компетенції фахівців з документальних комунікацій: освітній аспект / Л. Філіпова // Вісник Книжкової палати. – 2009. – № 1. – С. 25-28.
43. Швецова-Водка Г.М. Місце документознавства в системі наук / Г.М. Швецова-Водка // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4. – С. 6-10.

References

1. Asieiev, H. (2013). Documentation science in informational industry. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 6, 24-27 [in Ukrainian].
2. Barabanova, N.R. (2010). «Theory of communication» in the complex of the studding of the managers-document specialist. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 62-68.
3. Barabanova, N. (2009). «Theory of communication» in the complex of the studding of the managers-document specialist. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 7, 30-33 [in Ukrainian].
4. Batycho, H.I. (2013). Dynamics of the students of the documentation specialities and informational activity in MIA: social cultural discourse. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. – Serii: Filosofiia, Kulturolohiia, Sotsiologiia*, 6, 17-25 [in Ukrainian].
5. Bezdrabko, V.V. (2009). Documentation science in Ukraine: institute and modern development: manuscript. Kyiv: Chetverta khvyliia [in Ukrainian].
6. Bezdrabko, V.V. (2009). Documentation education in Ukraine: forming, modern condition and perspectives. «*Hileia (naukovi visnyk)*», 20, 56-66 [in Ukrainian].
7. Bezdrabko, V.V. (2008). Documentation terminological seminary and the collection of the scientific works: new achievements of Ukrainian documentalists. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 64-66 [in Ukrainian].
8. Bezdrabko, V.V. (2009). The first Ukrainian studding publication of documentation science: forms and content. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 4-17 [in Ukrainian].
9. Bezdrabko, V. (2009). Documentation science as scientific speciality or impression about the registration place in the system of the social communications. *Spetsialni istorichni dystsypliny: pytannia teorii ta metodyky*, 12, 163-169 [in Ukrainian].
10. Varenko, V. (2012). Competent approach in preparation of the future documentalists on example of «Information and analytic activity». *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 10, 28-30 [in Ukrainian].
11. Voievodin, O.P. (2013). Problems of studying the specialities of documentation in the context European requirements (experience of the work in the international project – Tempus IV). *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 40, 147-155 [in Ukrainian].
12. Haisyniuk, N.A. (2003). Pedagogical fundaments of the documentalists studying in informational society. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv National Institute of Culture and Arts. Kyiv [in Ukrainian].
13. Homotiuk, O.I. (2009). The important research of the history of the document science. *Arkhivy Ukrainy*, 6, 218-321 [in Ukrainian].
14. Demchyna, L.I. (2012). Informational assistance of the text book «Document-information communication». *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 38, 81-89 [in Ukrainian].
15. Demchyna, L. I., Piatnychko, B.P. (2007). Studying of the specialists of documentation and informational activity: system approach. *Naukovi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova, Serii 7. Relihiieznavstvo. Kulturolohiia. Filosofiia*, 250-253 [in Ukrainian].
16. Demchyna, L.I. (2011). Speciality «Documentation and informational activity» in context step-by-step education. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 34, 243-249 [in Ukrainian].
17. Dubova, S.V. (2007). Informational profession and informational education: meaning, content, problems. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 70-77 [in Ukrainian].
18. Dubova, S. (2010). The condition of the scientific research of the problems of studying of the documentalists for the public management sphere. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 6, 21-24 [in Ukrainian].
19. Karpenko, O.O. (2007). Methods of lecturing of the documentation case as fundamental subject in the training of the document-specialists. *Humanitarnyi chasopys*, 2, 123-128 [in Ukrainian].
20. Kvasiuk, L. V. (2010). Practical element of the training of the document ans informational activity specialists. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»]. Ser. : Kultura i sotsialni komunikatsii*, 2, 186-193 [in Ukrainian].
21. Kyrylenko, O.H. (2012). Practical aspects of using of the informational monitoring in system of document specialist training. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, 65-68 [in Ukrainian].
22. Kokhanova, I.O. (2011). Kharkiv scientific documentation school. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 34, 264-272 [in Ukrainian].

23. Kuleshov, S.H. (2000). Document science: History. Theoretical fundaments. K. : UDNDIASD ; DAK-KKiM [in Ukrainian].
24. Kuleshov, S.H. (2003). New view on the structure of document science. *Visn. Kn. Palaty*, 10, 24-27 [in Ukrainian].
25. Kushnarenko, N.M. (2006). General scientific methods of document researches. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 72-80 [in Ukrainian].
26. Lytvyn, S.Kh. (2013). Document provision of the management of the high educational institute as a factor of the qualified education and openness of the knowledge. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 4-8 [in Ukrainian].
27. Malyk, H.D. (2013). Competent profile of a document specialist. *Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury*, 41, 82-92 [in Ukrainian].
28. Malyk, H. (2011). Profession card as an element of realization of the copetent approach in informational-communication approach of document specialist: domestic and foreign modes. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 4, 26-33 [in Ukrainian].
29. Malyk, H. (2010). Profession standards and competent profiles of the document and informational activity: experience f the western states. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 9, 47-52 [in Ukrainian].
30. Matviienko, O. (2007). Document profession: problems and perspectives. *Visn. Kn. Palaty*, 5 30-32 [in Ukrainian].
31. Matviienko, O.V. (2009). Dcumentation education: problems and perspectives of the practical and scientific research development. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 4, 7-22 [in Ukrainian].
32. Matviienko, O.V. (2010). About «analysis of the latest publications», theoretical-methodological means of the researches and the development of the document science. Document and library science. Informational activity: problems of science, education, practices. Proceedings of the International Scientific and Practical conference, materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 25-27 May. (pp.196-199). Kyiv [in Ukrainian].
33. Palekha, Iu. (2007). Training of the documentalst-information analyst is the rapid need of the informational society. *Studii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva*, 15, 108-111 [in Ukrainian].
34. Papakin, H.V. (2013). Regarding to the problem of the content of the studying of the document specialist in Natioal Academe of Managerial Staff of Culture and Arts. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, 4-8 [in Ukrainian].
35. Petrova, L.H. (2013). Content and organization-technological component of the training of the document specialist. Information-documental communication in global society. Proceedings of the International Scientific and Practical conference, 21-22 March. Kyiv: NAU [in Ukrainian].
36. Petrova, L.H. (2014). Percent-orientation approach to document specialties as a factor of the realization of the qualified parameters of the studying in HEU. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 5-9 [in Ukrainian].
37. Slobodianyuk, M.S. (2012). Competent approach as a factor of the improvement of the future document specialists training. Donets. national Un-t . Informational technologies and system in document sphere. Proceedings of the International Scientific and Practical conference. (pp.110-111). Donetsk [in Ukrainian].
38. Slobodianyuk, M.S. (2012). The main tendencies of the development of the document science in modern Ukraine. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, 4-15 [in Ukrainian].
39. Slobodianyuk, M.S. (2011). Forming and development high document education in Ukraine. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 3, 4-5 [in Ukrainian].
40. Slobodianyuk, M.S. (2003). Structure modern document science. *Visn. Kn. palaty*, 4, 18-21 [in Ukrainian].
41. Sprinsian, V. H. (2014). Reasons of the training of the document specialists in institutes of Ukraine. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 2, 53-60 [in Ukrainian].
42. Filipova, L. (2009). Profession competent specialists of the document communications: educational aspects. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 1, 25-28 [in Ukrainian].
43. Shvetsova-Vodka, H.M. (2007). The place of document science in the system of sciences. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 4, 6-10 [in Ukrainian].